

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за ратифициране на Протокол № 15 за изменение на Конвенцията
за защита на правата на човека и основните свободи, подписан на
5 ноември 2013 г. в Страсбург

Член единствен. Ратифицира Протокол № 15 за изменение на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписан на 5 ноември 2013 г. в Страсбург.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2015 г.
и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щеца Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за ратифициране на Протокол № 15 за изменение на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписан на 5 ноември 2013 г. в Страсбург

Гарантирането на дългосрочната ефективност на системата за контрол на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (Конвенцията) е приоритетен въпрос за Съвета на Европа (СЕ) и държавите членки.

Процесът е свързан с действия за рационализиране на работните методи и дейността на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) поради нарастването на броя на жалбите и висящите дела в Съда.

Проблемът провокира провеждането на четири конференции на високо равнище, организирани съответно от швейцарското, турското, британско и белгийското председателство на Комитета на министрите на СЕ, които приеха политически декларации. Наред с потвърждаването на ангажимента на държавите - страни по Конвенцията, за продължаване на реформите с декларациите бе възложено на Комитета на министрите да разработи конкретни мерки в тази насока.

В този контекст започна подготовка на Протокол № 15 за изменение на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

Текстът на Протокол № 15 бе окончателно одобрен от Комитета на министрите на СЕ на 16 май 2013 г. Протокол № 15 бе открит за подписване в Страсбург на 24 юни 2013 г. Той ще влезе в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата, на която всички договарящи страни са изразили съгласието си да бъдат обвързани с него.

Република България подписа Протокол № 15 на 5 ноември 2013 г.

Към 5 август 2015 г. Протокол № 15 е подписан от 22 и е ратифициран от 19 държави - страни по Конвенцията.

Основните разпоредби на Протокол № 15 са следните:

- В преамбюла на Конвенцията се включва изрично позоваване на принципа на субсидиарността, както и на доктрината за „свободата на преценка“. В съответствие с горепосочения принцип правото на автентичното тълкуване и прилагане на Конвенцията принадлежи на държавите - страни по нея. Системата на Конвенцията е субсидиарна по отношение на защитата на

правата на човека на национално ниво. Ролята на ЕСПЧ е да изследва дали решенията на националните власти са съвместими с Конвенцията, отчитайки „свободата на преценка“, с която разполагат тези власти.

- В чл. 21 от Конвенцията *„Условия за заемане на длъжността“* се въвежда пределна възраст на кандидатите за съдии в ЕСПЧ. Последните следва да бъдат на възраст до 65 години към момента на представянето от държавата на националната листа с трима кандидати на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ). Изборът се осъществява от ПАСЕ. Мандатът на съдиите е 9-годишен.

- Изменя се чл. 30 от Конвенцията *„Десезиране в полза на Голямата камара“* с оглед опростяване на процедурата за десезиране в полза на Голямата камара на Съда. Целта е да се постигне кохерентност на юриспруденцията на Съда в контекста на предстоящите промени във Вътрешния правилник за функционирането му. Съдебните състави ще бъдат задължени да се десезират от всяко дело в полза на Голямата камара, при условие че възнамеряват съществено да се отклонят в решението си от съществуващата юриспруденция. Отпада възможността страните да се противопоставят на подобно десезиране.

- Изменя се чл. 35 от Конвенцията *„Условия за допустимост: срок за подаване на жалби“*. Срокът за депозиране на жалба пред ЕСПЧ се съкращава от шест на четири месеца от датата на произнасяне на последната национална инстанция.

Разпоредбите на Протокол № 15 са в съответствие с Конституцията, българското законодателство, международните задължения на Република България и с правото на Европейския съюз и не изискват мерки от законодателен характер с оглед тяхното прилагане.

По силата на международноправните си ангажименти като страна по Конвенцията Република България следва да ратифицира Протокол № 15.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Гомислав Дончев)

Протокол № 15 за изменение на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи

Страсбург, 24.VI.2013

Преамбюл

Държавите-членки на Съвета на Европа и другите Високодоговарящи страни по Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък "Конвенцията"), подписали този Протокол,

Като взеха предвид декларацията, приета от Конференцията на високо равнище за бъдещето на Европейския съд по правата на човека, проведена в Брайтън на 19 и 20 април 2012 г., както и декларациите, приети на конференциите, проведени в Интерлакен на 18 и 19 февруари 2010 г. и Измир на 26 и 27 април 2011 г.;

Като взеха предвид Становище № 283 (2013), прието от Парламентарната асамблея на Съвета на Европа на 26 април 2013 г.;

Като отчитат необходимостта да се гарантира, че Европейският съд по правата на човека (наричан по-долу "Съдът") ще може да продължи да изпълнява своята първостепенна роля в защитата на правата на човека в Европа,

се споразумяха за следното:

Член 1

В края на Преамбюла на Конвенцията се добавя ново съображение, което гласи както следва:

"Потвърждавайки, че Високодоговарящите страни, в съответствие с принципа на субсидиарност, носят основната отговорност за осигуряване на правата и свободите, определени в тази Конвенция и Протоколите към нея, и че по този начин те се ползват със свобода на преценка, подлежаща на надзорната юрисдикция на Европейския съд по правата на човека, създаден с тази Конвенция,".

Член 2

1. В член 21 от Конвенцията се добавя нова точка 2, която гласи, както следва:

"Кандидатите трябва да са под 65-годишна възраст към датата, на която списъкът с трима кандидати е бил поискан от Парламентарната асамблея съгласно член 22."

2. Точки 2 и 3 на член 21 от Конвенцията стават съответно точки 3 и 4 на член 21.

3. Точка 2 на член 23 от Конвенцията се заличава. Точки 3 и 4 на член 23 стават съответно точки 2 и 3 на член 23.

Член 3

В член 30 от Конвенцията думите „освен ако някоя от страните по делото възрази“ се заличават.

Член 4

В член 35, точка 1 от Конвенцията думите „в срок от шест месеца“ се заменят с думите „в срок от четири месеца“.

Член 5

В член 35, точка 3, буква „б“ от Конвенцията думите „като разглеждането на дадено дело не може да бъде отказано на такова основание, в случай, че то не е било надлежно разгледано от национален съд“ се заличават.

Заключителни и преходни разпоредби

Член 6

1. Този Протокол е открит за подписване от Високодоговарящите страни по Конвенцията, които могат да изразят съгласието си да бъдат обвързани чрез:

- а) подписване без резерва за ратификация, приемане или утвърждаване; или
- б) подписване при условие за ратификация, приемане или утвърждаване, последвано от ратификация, приемане или утвърждаване.

2. Документите за ратификация, приемане или утвърждаване се депозират при Генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 7

Този Протокол влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата, на която всички Високодоговарящи страни по Конвенцията са изразили съгласието си да бъдат обвързани от Протокола, в съответствие с разпоредбите на член 6.

Член 8

1. Измененията, внесени с член 2 от този Протокол, се прилагат само за кандидати, включени в списъците, представени в Парламентарната асамблея от Високодоговарящите страни в съответствие с член 22 от Конвенцията след влизането в сила на този Протокол.

2. Изменението, внесено с член 3 от този Протокол, не се прилага към висящи дела, в които една от страните е подала възражение, преди датата на влизане в сила на този Протокол, срещу предложение на отделение на Съда да се откаже от компетентност в полза на Голямото отделение.

3. Член 4 от този Протокол влиза в сила след изтичането на период от шест месеца след датата на влизане в сила на този Протокол. Член 4 от този Протокол не се прилага за жалби, за които окончателното решение по смисъла на член 35, точка 1 от Конвенцията е взето преди датата на влизане в сила на член 4 от този Протокол.

4. Всички останали разпоредби на този Протокол се прилагат от датата на влизането му в сила в съответствие с разпоредбите на член 7.

Член 9

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите-членки на Съвета на Европа и другите Високодоговарящи страни по Конвенцията относно:

- a) всяко подписване;
- b) депозирането на всеки документ за ратификация, приемане или утвърждаване;
- c) датата на влизане в сила на този Протокол в съответствие с член 7; и
- d) всяко друго действие, уведомление или съобщение, свързано с този Протокол.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха този Протокол.

Съставен в Страсбург на 24 юни 2013 г. на английски и френски език, като и двата текста имат еднаква сила, в един екземпляр, който е депозиран в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета Европа изпраща заверени копия на всяка държава-членка на Съвета на Европа и на другите Високодоговарящи страни по Конвенцията.